

8.12.2022

D/2/04.02.04/2022

Muistio Helsingin Sosialidemokraatit ry:n puoluerahoituksen tarkastamisesta ajalta 1.9.2017-31.12.2021

Yleistä

Valtiontalouden tarkastusvirasto on puoluelain (10/1969) 9 e §:n 1 momenttiin perustuen tehnyt puoluerahoitusta koskevan tarkastuksen ennen vuotta 2021 rekisteröityihin puolueisiin, eräisiin niiden piirijärjestöihin ja naisjärjestöihin, sekä lähiyhteisöihin. Tarkastus Helsingin Sosialidemokraatit ry:een on kohdistunut aikaan 1.9.2017-31.12.2021.

Tarkastuskohdekohtaiset havainnot annetaan muistiona kullekin 56 tarkastuskohteelle sekä asianomaiselle puolueelle. Kaikista muistioista koostettava kertomus annetaan vuonna 2023 eduskunnalle.

Tarkastuksen ovat suorittaneet johtava tilintarkastaja, JHTT Klaus Krokfors, johtava tilintarkastaja Johanna Kormu, johtava tilintarkastaja Pontus Londen, johtava tilintarkastaja Jari Sirola, ylitarkastaja Jonna Carlson ja ylitarkastaja Hanna Surakka. Tarkastusta on valvonut johtaja, JHT Jaakko Eskola.

Tarkastuskohteille on ilmoitettu tarkastuksesta 23.2.2022. Piirijärjestö on toimittanut pyydetyn ennakkomateriaalin, ja tarkastus toteutettiin 29.9.2022. Tarkastukseen osallistuivat piirijärjestön toiminnanjohtaja Tuomas Finne sekä järjestösuunnittelija Saara Kuoppala.

Valtiontalouden tarkastusvirastolle toimitetut tilinpäätöstiedot

Puolueiden tuli toimittaa Valtiontalouden tarkastusvirastolle tarkastettavan ajan tilinpäätöksensä, toimintakertomuksensa, tilintarkastuskertomuksensa, erittelyt vaalikampanjan kuluista ja rahoituksesta, yhteenvedot ajantasaisista ilmoituksista sekä tilitykset valtionavustuksen käytöstä. Lisäksi tarkastusvirastolle tuli toimittaa vastaavat valtionavustuspäätöksissä mainittujen piirijärjestöjen ja naisjärjestöjen sekä puolueiden lähiyhteisöjen tilinpäätöstiedot.

Helsingin Sosialidemokraatit ry:n vuosien 2017–2021 tilinpäätöstiedot on toimitettu puolue- ja vaalirahoitusjärjestelmään. Tilintarkastuskertomuksiin sisältyvät puoluelain 9 c §:n edellyttämät lausumat.

Tiedot on toimitettu puoluelain mukaisesti.

Kirjanpidon menettelyt puoluerahoituksen näkökulmasta

Tarkastuksen perusteella ei ilmennyt olennaista raportoitavaa puolueen kirjanpidon menettelyistä puoluerahoituksen näkökulmasta.

Puoluerahoitusta koskevat ajantasaiset ilmoitukset ja tukirajoitusten noudattaminen

Piirijärjestö oli tehnyt tarkastusajalla ajantasaisia ilmoituksia. Ilmoitukset täsmäivät annettuihin yhteenvetoilmoituksiin sekä kirjanpitoon.

Piirijärjestö on saanut palautuksia Työväen Sivistysliitolta. Opetus- ja kulttuuriministeriö on päättänyt asettaa työryhmän selvittämään opintokeskusten valtionosuusrahoitukseen liittyviä käytäntöjä sekä opintokeskusten keskimääräisen yksikköhinnan laskentaan vaikuttavia opintokeskusten käyttökustannuksiin hyväksyttäviä kustannuksia. Hankkeen aikataulu on 24.10.2022-31.3.2023.

Piirijärjestö on maksanut ehdokkaiden vaalimainoksia, ja laskuttanut nämä mainoskulut ehdokkailta. Ehdokkailta on laskutettu vaalikuluja ilmoitusrajan 1 500 euroa ylittävistä määristä, joista ei ollut tehty ajantasaisia ilmoituksia.

Puoluelain 8 §:n mukaan puolue ja puolueyhdistys saavat vastaanottaa tukea sen mukaan kuin jäljempänä säädetään. Puolueyhdistyksellä tarkoitetaan tässä laissa puolueeseen tai sen jäsenyhdistykseen niiden sääntöjen mukaan kuuluvaa yhdistystä. Tueksi puolueelle tai puolueyhdistykselle luetaan sen rahana, tavarana, palveluna tai muulla vastaavalla tavalla saamat suoritukset. Tukena ei kuitenkaan pidetä:

- 1) tavanomaista talkootyötä eikä tavanomaisia ilmaispalveluja;
- 2) puolueen tai puolueyhdistyksen tavanomaiseen järjestötoimintaan tai omaisuuden hoitoon liittyviä käyvän arvon mukaisia suorituksia;
- 3) puolueen ja sen puolueyhdistysten toisiltaan saamia suorituksia;
- 4) puolueen tai puolueyhdistyksen pysyväisluonteisen, yleisillä markkinoilla markkinaehtoisesti harjoittaman liiketoiminnan tuloja;
- 5) puolueen tai puolueyhdistyksen harjoittaman sijoitustoiminnan tuloja;
- 6) 9 §:ssä tarkoitettua valtionavustusta eikä muuta vastaavaa lakiin taikka valtion, hyvinvointialueen tai kunnan talousarvioon perustuvaa avustusta.

Tueksi puolueen tai puolueyhdistyksen vaalikampanjaan luetaan kampanja-aikana saatu tuki. Kampanja-aikana pidetään tässä laissa ajanjaksoa, joka alkaa kuusi kuukautta ennen vaalipäivää ja päättyy kaksi viikkoa vaalipäivän jälkeen.

Koska puoluelain 8 §:ssä, hallituksen esityksessä eduskunnalle laeiksi puoluelain, ehdokkaan vaalirahoituksesta annetun lain ja rahankeräyslain muuttamisesta (HE 6/2010 vp) eikä taustakirjallisuudessa ole tuen poikkeuksena todettu vaalimainosten läpilaskutusta, tulee vähintään 1500 euron suuruisista ehdokkaiden piirijärjestölle siirtämistä summista tehdä jatkossa myös ajantasaiset ilmoitukset.

Valtiontalouden tarkastusviraston ohjeen vaalikampanjan kuluja ja rahoitusta koskevan erittelyn tekemisestä sekä tilinpäätöstietojen toimittamisesta (Dnro 367/41/2016) mukaan vaalikampanjan kuluja ja rahoitusta koskevalla lomakkeella on erikseen mainittava jokainen yksittäinen kampanja-aikana saatu tuki ja sen antaja, jos tuen arvo on vähintään 1 500 euroa. Useat samalta tukijalta kampanja-aikana saadut suoritukset lasketaan yhteen ja ilmoitetaan yhtenä tukena.

Puoluelain 9 b §:n (Ilmoitettavat tiedot vaalikampanjan kuluista ja rahoituksesta) mukaan erikseen on mainittava jokainen yksittäinen kampanja-aikana saatu tuki ja sen antaja, jos tuen arvo on vähintään 1500 euroa. Nämä suoritukset tulee jatkossa huomioida tukena myös vaalikampanjan kulujen ja rahoituksen erittelyssä.

Valtionavustuksen siirtämistä ja käyttöä koskevat menettelyt

Piirijärjestön 2017–2018 sekä 2021 valtionavustustilityksissään ilmoittama saadun valtionavustuksen määrä vastaa puolueen valtionavustustilityksessä ilmoitettua sekä piirijärjestön kirjanpitoa. Vuoden 2019 valtionavustustilitystä korjattiin tarkastuksen aikana. Vuoden 2020 valtionavustustilityksessä ilmoitettu saadun valtionavustuksen määrä on piirijärjestön kirjanpidon ja tilinpäätöksen mukainen, mutta poikkeaa puolueen tilityksestä. Ero johtuu siitä, että puolue on omassa tilityksessään käsitellyt piirille maksamansa 2 000 euron suorituksen valtionavustuksena, kun piirijärjestö on kirjanpidossaan käsitellyt kyseisen summan muuna tukena.

Piirijärjestö oli tehnyt puolueensa kanssa sopimuksen valtionavustuksen käytöstä, sopimuksen voimassaolo on 1.5.2019–30.4.2023. Suositellaan, että sopimukset tehdään vuosittain, jotta niiden sisältämä tieto olisi ajantasaista.

Hanna Surakka
Ylitarkastaja